

„Koszalin ma powierzchnię większą od Paryża, ale to w Paryżu chce się mieszkać” twierdzi Zbigniew Maćków w ramach „[Future Builders](#)” – międzynarodowego cyklu wywiadów z opiniotwórczymi architektami na temat wyzwań stojących przed współczesną architekturą i urbanistyką. Spotkanie odbyło się 7. października. Zbigniew Maćków to założyciel 60-osobowej pracowni MPP i laureat wielu branżowych nagród w Polsce i na świecie, w tym Honorowej Nagrody SARP 2020.

Spotkanie rozpoczęło filozoficzne pytanie o to, czy architekturę można rozumieć jako misję poprawiania świata i czy konieczny w jej uprawianiu jest prymat etyki nad estetyką. Architekt przyznał, że jego zdaniem „uprawianie zawodu architekta to rozwiązywanie problemów. Problemów czasami nieznanych inwestorowi czy zleceniodawcy.”

Triada Witruwiusza: funkcjonalność, trwałość, piękno

Jako priorytety, którymi kieruje się w swojej pracy (podkreślając słowo „naszej” jako wyraz przekonania, że architekturę w dzisiejszych czasach uprawia się zespołowo), wskazywał zaczerpniętą z klasycznego dzieła Witruwiusza „O architekturze ksiąg dziesięć” triadę: funkcjonalność, trwałość, piękno. W dalszym przebiegu wywiadu wrócił do niej, nadmieniając, że „w dzisiejszych czasach można by do niej dodać ograniczanie śladu węglowego – zarówno na etapie budowy, jak i dalszej eksploatacji.”

Dom jednorodzinny jest nieetyczny

W rozmowie poruszona została kwestia wyższości budownictwa wielorodzinnego nad jednorodzinny (tańsze w budowie, tańsze w eksploatacji, obciążone mniejszym śladem węglowym, lepiej wykorzystujące zasoby infrastrukturalne, bardziej socjalizujące społeczność). Według architekta lansowana przez polski rząd wizja małych domów budowanych bez zezwoleń jest „o 180° wobec trendów współczesnej urbanistyki, socjologii i ekologii”. Rządowy pomysł jawi się jako archaiczny i dowodzi, że władze zarówno miast, jak i całego państwa nie mają dobrego pomysłu na to, jak zaspokoić potrzeby mieszkaniowe Polaków.

Gęsto zamiast bez ładu i składu

„Przetrwają tylko miasta gęste. Te rozlane tracą rację bytu”. Zdaniem prelegenta daleko nam do gęstych miast zachodu „W Paryżu czy Berlinie nie dziwi wysoka zabudowa 3 czy 5 rzędów od ulic, tymczasem w polskich realiach tę przestrzeń zaśmieca się bez ładu i składu np. garażami.” Podkreślił też, że zagęszczanie nie może odbywać się kosztem terenów zielonych, „te garaże stoją dziś tam, gdzie mogłyby być mały park, skwer czy plac zabaw”.

WUWA2 – przyjazne osiedle

Prowadzący rozmowę dr Piotr Żabicki zapytał także o jeden z projektów z portfolio Maćkowskiego: Osiedle WUWA2 we wrocławskich Żernikach. Projektant opowiadał o tym, jak ze starcia wizji wielu architektów powstawał projekt osiedla przyjaznego mieszkańcom i zaspokajającego ich potrzeby bez konieczności używania samochodów. Przyznał, że obserwując, jak żyje się dziś mieszkańcom najbardziej obsypanego nagrodami polskiego osiedla, zmieniłby kilka rozwiązań, ponieważ to normalne – nikt nie może przewidzieć wszystkich interakcji, jakie zachodzą pomiędzy konceptem urbanistycznym i ucieleśniającą go architekturą, a mieszkańcami.

Miasta przyszłości jak centra handlowe

Rozwijając wątek interakcji pomiędzy mieszkańcami a miastem, architekt posłużył się obrazową i kontrowersyjną figurą retoryczną, według której „dobre miasta powinny uczyć się od centrów handlowych”. Doprecyzował myśl szkicem historycznym – jak centra handlowe (skądinąd oceniane przez niego jako koncepcja schyłkowa, odchodząca powoli w niebyt) naśladowały dobrze funkcjonujące miasta, a dziś swoimi doświadczeniami z zakresu zarządzania przestrzenią mogłyby pomóc przeciwdziałać chaosowi i brakowi pomysłów na harmonijny rozwój. Winą za ten stan rzeczy obarcza „oddanie tkanki miejskiej deweloperom”. Ci zaś mają inne priorytety niż wygodne i dobre mieszkanie swoich klientów – chcą bowiem w maksymalny sposób wykorzystać areal działek i powierzchnie mieszkań. Porównał deweloperów do studentów postępujących według zasady 3Z (zakuć, zdać, zapomnieć jako wybudować, sprzedać, zapomnieć) – krótki horyzont czasowy takiego postępowania jest przyczyną chaosu i niskiego komfortu mieszkania w polskich miastach.

Własność jako lekarstwo

Wybawienie od tego stanu rzeczy widzi w zmianie struktury właścicielskiej i umiejętnym zarządzaniu własnością: Fundusze inwestycyjne zainteresowane budowaniem obiektów pod wynajem są bowiem nowym typem inwestora – pochylającym się i nad kwestią komfortu mieszkańców, i długofalowym eksploatowaniem swoich zasobów: od optymalnego budowania, przez energooszczędną eksploatację, po tanią i ekologiczną utylizację obiektów, których „cykl życia” się skończył.

Po utylizacji przyszła pora na temat rzekę, jaką jest renowacja i rewitalizacja starych obiektów, które pod okiem urbanistów i architektów zyskują nowe życie i kontekst. Po nakreśleniu tła, w którym dostało się absurdalnym polskim przepisom fiskalnym, zniechęcającym do tego typu działań, Zbigniew Maćków nakreślił wizję miast przyszłości, składających się w większym zakresie z obiektów, które w trakcie swojego życia wielokrotnie zmieniają przeznaczenie i kontekst. Jako przykładem posłużył się kamienicą, w której mieści się MPP (Maćków Pracownia Projektowa): kiedyś dom własny mieszkańca, później siedziba arystokraty, następnie punkt gastronomiczny, w końcu siedziba biura architektonicznego. Architekt zdradził też, że tendencję widać w strukturze ilościowej zamówień: kiedyś 70% to obiekty nowe, a 30% projekty rewitalizacji, a ostatnio odwrotnie: 70% to rewitalizacje, a 30% to obiekty nowe.

Zapis wideo tej rozmowy można obejrzeć na stronie głównej „Future Builders” i oficjalnym kanale Aluprof na [YouTube](#). Wywiad ze Zbigniewem Maćkowem jest dostępny również jako podcast na oficjalnym kanale „Future Builders” na Spotify.

Platforma „Future Builders”, powstała z inicjatywy lidera branży stolarki aluminiowej Aluprof SA, jest miejscem

wymiany opinii czołowych architektów z Polski i z zagranicy, którzy na co dzień pracują przy progresywnych, międzynarodowych projektach kreując świat, w jakim żyjemy. Więcej informacji o prelegentach i zapisach na wydarzenie na stronie <https://future-builders.com/pl/>

Kolejne spotkania „Future Builders”

Kolejnym prelegentem „Future Builders” będzie i Álvaro Leite Siza Vieira – laureat licznych nagród, autor publikacji w najważniejszych pismach architektonicznych na świecie. Spotkanie odbędzie się już 14. października o 15:00 (GMT +2). Zapisów na darmowe wydarzenie online można dokonywać na stronie <https://future-builders.com/>.

Aluprof
[press box](#)